

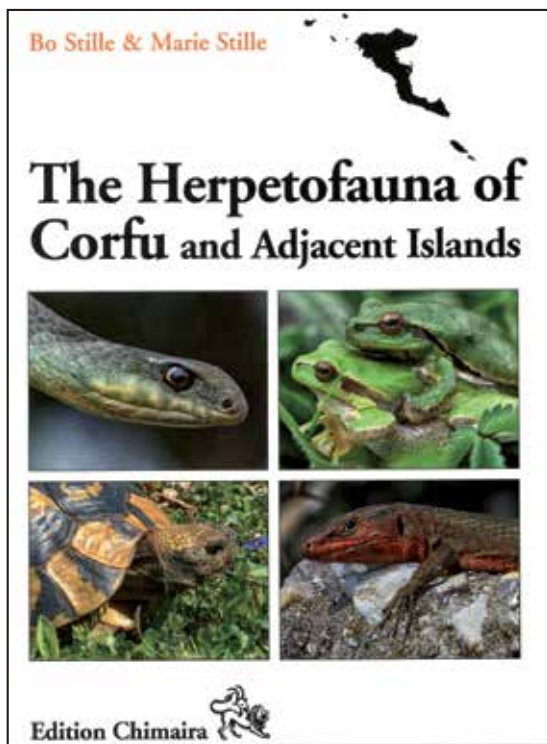
Nieco inne praktyki stosuje oleica krówka (*Meloe proscarabaeus*) z rodziny majkowatych pasożytująca na gatunkach z rodzaju pszczołka (*Andrena*) oraz porobnica (*Anthophora*). Dorosła oleica posiada baryłkowate ciało niebiesko-czarne o długości ok. 35 mm, gruby odwłok i silnie skrócone pokrywy skrzydłowe, przez co wygląda, jakby ubrała ciasną i zbyt krótką kurtkę. Zaniepokojona produkuje oleistą, żółtą ciecz, zawierającą trującą kantarydynę, stosowaną kiedyś w afrodyzjakach (Ryc. 8). Samica nie składa jaj bezpośrednio do cudzych gniazd, bo jest za duża i porusza się zbyt powoli i ociężale. Z tych powodów nie byłaby w stanie szybko zakraść się do gniazda pszczołki lub porobnicy, aby złożyć w nim jaja. Składa je więc... na kwiatkach. Wylęgnięte z jaj maleńkie larwy przyczepiają się do odnoży pszczoł odwiedzających

kwiaty i w ten sposób dostają się do ich gniazd. Tam zjadają jaja pszczoł, potem linieją i przekształcają się w kolejne larwy odżywiające się zgromadzonym pszczelim pyłkiem i nektarem. Oprócz dwóch pokoleń larw u oleicy występują też dwa pokolenia poczwerek, ale te już nie pobierają pokarmu.

Jak widać, między organizmami żyjącymi w krainie piasku występują skomplikowane zależności oraz zawiłe relacje. Chociaż populacje jednego gatunku ponoszą ewidentne straty a drugiego odnoszą korzyści to w ogólnym rozrachunku te relacje zapewniają biologiczną równowagę i dobrze służą naturze.

Maria Olszowska
e-mail marjolsz@interia.pl

Bo Stille i Marie Stille: The Herpetofauna of Corfu and Adjacent Islands. Edition Chimaira, Frankfurt am Main, 2017, ISBN 978-3-89973-524-6, s. 354, cena 49.80 €

Niedawno ukazała się świetna monografia o płazach i gadach Grecji (E.D. Valakos, P. Pafilis, K. Sotiropoulos, P. Lymberakis, P. Maragou, J. Foufopoulos: *The Amphibians and Reptiles of Greece*. Edition Chimaira, Frankfurt am Main 2008), natomiast najnowszą książkę pary Szwedów można traktować jako świetne uzupełnienie tej poprzedniej. Zawęża ona obszar tego kraju jedynie do wyspy Korfu (sta-

rożytna Kerkyra) i kilku innych satelitarnych (Paxos i Antipaxos oraz archipelagu Diapont).

Korfu o powierzchni 592 km² jest jedną z ulubionych przez turystów wysp greckich w północnej części Morza Jońskiego oddzielona od wybrzeża Albanii ok. 30 kilometrową cieśniną, mającą w największym miejscu tylko 3 km. Bliskość stałego lądu sprawia, że możliwe były migracje gatunków i stąd brak na Korfu endemitów. Najwyższym szczytem na wyspie jest Pantokrator (906 m n.p.m.). Ze względu na obfite zimowe opady, w porównaniu z pozostałą częścią Grecji, jest bardziej zielona. Nawet dla osób nie interesujących się przyrodą, już w stolicy wyspy (też nazywanej Korfu) zwracają uwagę na skwerach portowych wspinające się na drzewa duże agamy (*Stellagama stellio*), a na pozostałym terenie powszechne małe jaszczurki z niebieskim, a na Ereikousie ceglastym podgardlem (samce *Algyroides nigropunctatus*). Nawiasem mówiąc autorzy dedykują swoją książkę herpetofaunie wyspy i szczególnie właśnie tym charakterystycznym jaszczurkom, które stanowią główny pokarm dla węży, zwłaszcza młodych! Na jej treść składają się rozdziały o geologii wyspy, geografii, klimacie, strefach roślinności, a także ochronie przyrody. Główną część jednak zajmują opisy wszystkich 38 gatunków (8 płazów i 30 gadów), z których *Mediodactylus kotschy* występuje tylko na Paxos. Opisy wzbogacone są o 291 kolorowych zdjęć, również przedstawiających charakterystyczne siedliska oraz 44 mapy występowania i 65 rycin. Ciekawe są wykresy pokazujące, w których miesiącach jest największe prawdopodobieństwo zobaczenia danego gatunku. Nie dziwi fakt, że tymi miesiącami są kwiecień i maj, ale trzeba pamiętać, że to się może zmieniać z roku na rok (np. w ostatnich latach daje się zauwa-

żyć znaczne przyspieszenie pojawiania się wiosny). Zwracają na to uwagę autorzy w epilogu. Ocieplenie klimatu, a więc wyższe temperatury i niedostatek wody mają negatywny wpływ przede wszystkim na płazy. Autorzy piszą też o innych zagrożeniach, do których należą przede wszystkim używanie pestycydów w rolnictwie oraz niszczenie siedlisk przez rozbudowujący się przemysł turystyczny.

Reasumując, książka przeznaczona jest dla szerokiego kręgu czytelników, ale osoby szczególnie zainteresowane herpetofauną Grecji znajdą tu wiele przydatnych informacji.

Piotr Sura

Ryc. Amphiprion okoniowy (*Amphiprion ocellaris*). Ryba z rodziny garbikowatych. Zamieszkuje rafy koralowe Indopacyfiku. Żywi się planktonem. Jest nazywany rybą ukwiałową ze względu na symbiozę z ukwiałami. Osiąga 5 cm długości. Na zdjęciu w towarzystwie ukwiału czerwonego (*Entacmaea quadricolor*). Akwaria Ogrodu Zoologicznego w Krakowie. Fot. Dorota Maszczyk.